

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים,
 אֵלֵין אֵינּוּן שִׂית דְּקֹאמְרוּן, וְאֵלֵין אֵינּוּן דְּכַתִּיב
 בְּהוּ, (שיר השירים א) הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו וְגו'. שְׂתוּ
 וְשִׁכְרוּ, מִהֵהוּא יַיִן דְּרַוֵּי לְכָלֵא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 כָּל אֵינּוּן דְּלִתְתָא, דְּכִיּוֹן דְּאֵינּוּן שִׂית אֶתְבְּרַכָּאן,
 כְּלָהוּ דְּלִתְתָא מִתְבְּרַכָּאן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּלֵא שְׁפִיר, אֲבָל רֹזָא דְּמַלְתָּ,
 אֲכָלוּ רַעִים לְעִילָא, שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים
 לְתַתָּא. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאן אֵינּוּן לְעִילָא,
 וּמָאן אֵינּוּן לְתַתָּא. אָמַר לִיה יָאוּת שְׂאִילְתָּא, דָּא
 אֶתְר עֲלָאָה דְּאֵינּוּן בְּאַחְדוּתָא בְּחֲדוּתָא דְּלָא
 מִתְפָּרְשָׁן לְעֲלָמִין, אֵלֵין אֶקְרוּן רַעִים. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְעֵדֶן וְהָהוּא
 נָהָר לָא מִתְפָּרְשָׁן לְעֲלָמִין, וְאִשְׁתְּכַחוּ לְעֲלָמִין
 בְּרַעוּתָא בְּאַחְדוּתָא בְּחֲדוּתָא. שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים,

לשון הקודש

הַדְּבָר – אֲכָלוּ רַעִים לְמַעְלָה, שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ
 דוּדִים לְמַטָּה. אָמַר לוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, מִי הֵם
 לְמַעְלָה וּמִי הֵם לְמַטָּה? אָמַר לוּ, יָפָה
 שְׂאֵלְתָּ, זֶה הַמְּקוֹם הַעֲלִיּוֹן שֶׁהֵם בְּאַחְדוּת
 וּבְשִׂמְחָה שְׂאֵין נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, אֵלֵין
 נִקְרָאִים רַעִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ט) וְנָהָר
 יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְעֵדֶן וְנָהָר אֵינן נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים, וְנִמְצָאִים לְעוֹלָמִים בְּרַעוּן

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ
 דוּדִים, אֵלֵין הֵם הַשְּׂשָׁה שְׂאִמְרוּנוּ, וְאֵלֵין
 הֵם שְׁפָתוֹב בְּהֵם, (שיר א) הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ
 חֲדָרָיו וְגו'. שְׂתוּ וְשִׁכְרוּ, מֵאוּתוּ הַיַּיִן
 הַמְרוּהוּ אֶת הַכֹּל. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל
 אוֹתָם שְׁלֵמְטָה, שְׂבִיּוֹן שְׂאוּתָם הַשְּׂשָׁה
 הַתְּבָרְכוּ, אֵין כָּל אֵלֵין שְׁלֵמְטָה מִתְבְּרַכִּים.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַכֹּל יָפָה, אֲבָל סוּד

אֵלַיִן אֵינּוֹן לְתַתָּא, דְּאֶקְרוּן דְּוֹדִים, לְזַמְנִין יְדִיעֵן
וְהָא אֹקִימָנָא.

תָּא חַזִי בְּאֵינּוֹן עֲלָאי כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה בְּלֹא
שְׂתִיָּה. מָאִי טַעְמָא. מָאִן דְּאִית לִיה גְּרַפִּי
דְּתַמְרָא, אֲכִילָה בְּעֵיא. וּבְגִין דְּתַמָּן שְׂרִיא תַמְרָא
דְּמִנְטָרָא, כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה. וּבְאֵינּוֹן תַּתָּאי דְּבַעֲיִין
שְׂקִיו, כְּתִיב בְּהוּ שְׂתִיָּה, דְּהָא כָּל גְּמִיעֵן שְׂקִיו בְּעֵיִין
מִנְחָלָא דְּעַמִּיקָא. וְעַל דָּא, בְּאֵלַיִן אֲכִילָה, וּבְאֵלַיִן
שְׂתִיָּה. אֵלַיִן רַעִים וְאֵלַיִן דְּוֹדִים.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶתְחַזִּי דְּהָא דְּוֹדִים
חֲבִיבוֹתָא אֵינּוֹן, אֲמַאי אֵינּוֹן תַּתָּאי. אָמַר
לִיה, אֵינּוֹן דְּתַתָּאֵיִן דָּא לְדָא, וְלֹא מִשְׂתַּפְּחִין תְּדִיר,
אֶקְרוּ דְּוֹדִים. וְאֵינּוֹן דְּמִשְׂתַּפְּחִי תְּדִיר, וְלֹא מִתְּפַסִּיִין
וְלֹא מִתְּפַרְשֵׁן דָּא מִן דָּא, אֶקְרוּ רַעִים. וְעַל דָּא,

לשון הקודש

צְרִיכוֹת הַשְּׂקִיָּה מִהֶנְחָל הָעַמֶּק. וְלִכְּוֹן,
בְּאֵלּוֹ אֲכִילָה וּבְאֵלּוֹ שְׂתִיָּה. אֵלּוֹ רַעִים
וְאֵלּוֹ דְּוֹדִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נִרְאָה שֶׁהַדְּוִדִים הֵם
חֲבִיבוֹת, לָמָּה הֵם תַּחְתּוֹנִים? אָמַר לוֹ,
אֵלּוֹ שְׂמִשְׂתוֹקְקִים זֶה לְזֶה וְלֹא תְּמִיד
גְּמִעָאִים, נִקְרְאוּ דְּוֹדִים. וְאֵלּוֹ שְׂנֵמְעָאִים
תְּמִיד וְלֹא מִתְּפַסִּים וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה,
נִקְרְאוּ רַעִים. וְלִכְּוֹן אֵלּוֹ דְּוִדִים וְאֵלּוֹ רַעִים,

וּבְאַחַדוֹת וּבְשִׂמְחָה. שְׂתוֹ וְשִׁכְרוֹ דְּוִדִים,
אֵלּוֹ הֵם לְמַטָּה שְׂנֵקְרָאִים דְּוִדִים לְזַמְנִים
יְדוּעִים, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

בְּלֹא רְאָה, בְּאוֹתָם עֲלִיוֹנִים כְּתוּב בְּהֵם
אֲכִילָה בְּלֹא שְׂתִיָּה. מָה הַטַּעַם? מִי שֵׁישׁ
לוֹ נִאֲדוֹת זִין, צְרִיךְ אֲכִילָה. וּמִשׁוּם שְׂשֵׁם
שְׂרׁוּי הַזִּין הַמְּשֻׁמֵר, כְּתוּב בְּהֵם אֲכִילָה.
וּבְאוֹתָם הַתַּחְתּוֹנִים שְׂעָרִיכִים הַשְּׂקִיָּה,
בְּהֵם כְּתוּב שְׂתִיָּה, שְׂתִיָּה כָּל הַנְּסִיעוֹת

אֵלֶיךָ דוֹדִים, וְאֵלֶיךָ רַעִים, אֵלֶיךָ בְּרַעְיוֹתָא בְּאַחֲדוּתָא
תְּדִיר, וְאֵלֶיךָ בְּתִיאובְתָּא לְזַמְנִין. וְדָא הוּא
שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, בְּגִין דְּתַתְּבַרְךְ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל,
וּכְדִין תְּדוּוּתָא בְּכֻלָּהוּ עֲלָמִין.

רַבִּי חֲזַקְיָה אֲזָקִים הָאֵי קָרָא בְּקַרְבָּנִין, בְּגִין דְּאֵינוּן
סְעוּדַתָּא דְמַלְכָּא, לְקַרְבָּא קַמִּיה, וּמַתְּהַנִּין
מִיְנִיה מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין, וּמַתְּבַסְמִין כְּלָהוּ, וְאַשְׁתַּכַּח
תְּדוּוּתָא בְּכֻלָּא.

רַבִּי אָחָא אֲזָקִים הָאֵי קָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֲלַת
שְׂכִינְתָּא לְמַשְׁכָּנָא, דְּאַשְׁתַּכַּחוּ בְּרַכָּאן וְתְדוּוּן
בְּכֻלָּא, וְעָאֲלַת שְׂכִינְתָּא כְּכֻלָּהּ לַחֻפָּה, וּכְדִין
אַשְׁתַּלִּימוּ אֶשְׁתַּכַּחוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְאַתְאַחֲדוּ בֵּיה
(ד' ע"ב) בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (שמות כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם,
וּכְדִין עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אֶתְבַסְמוּ.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שְׂמֻחָה בְּכָל.

רַבִּי אָחָא בְּאַר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּשַׁעְתָּא
שְׂנַכְנְסָה שְׂכִינָה לְמַשְׁכָּן, כְּשֶׁנִּמְצְאוּ
בְּרַכּוֹת וְשְׂמֻחוֹת בְּכָל, וְנִכְנְסָה הַשְּׂכִינָה
כְּמוֹ כֻלָּהּ לַחֻפָּה, וְאִזּוּ נִשְׁלְמוּ נִמְצְאוּ
יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה וְנִאָחֲזוּ בְּקוּדֶשׁ – בְּרוּךְ –
הוּא בְּאַרְיָן. זֶהוּ שְׂפַתְנוֹב (שמות כה) וַעֲשׂוּ לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם, וְאִזּוּ הִתְבַּשְׂמוּ

אֵלוֹ בְּרַעְיוֹן וּבְאַחֲדוּת תְּמִיד וְאֵלֶּה
בְּתִשׁוּקָה לְפַעֲמִים. וְזוֹהִי שְׁלֵמוֹת הַכֹּל,
כְּדִי שְׁתַּתְּבַרְךְ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוּ שְׂמֻחָה
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

רַבִּי חֲזַקְיָה בְּאַר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה
בְּקַרְבָּנוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵם סְעוּדַת הַמַּלְךְ
לְהַקְרִיב לְפָנָיו, וְנִהְיִים מִמֶּנָּה בְּעָלֵי
הַדִּינִים, וְכֻלָּם מַתְּבַשְׂמִים, וְנִמְצְאוּ

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. (ויקרא א) רַבִּי שְׁמֵעוֹן פָּתַח, (שיר השירים
 ב) הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ
 וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ. הֲאִי קָרָא אִית בֵּיה
 לְאַסְתִּכְלָא, בֵּינוֹן דְּכִתְיִב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מַהוּ דְּכִתְיִב
 נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ, דְּהָא בְּחַד אֶרֶץ סַגְיָא. אֶלָּא
 הַנְּצָנִים, אֵלֵין אֵינּוֹן נְטִיעָן דְּעַקְרוֹן קְדֻשָׁא בְּרִידָּה הוּא
 וְשָׁתִיל לֹון בְּאַתְרָא אַחְרָא, וְאַתְרִבִּיאוּ, כְּנִטְעֵתָא
 כַּד אֶפְיִק פְּרָחִין.

נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, דְּהֲאִי אֶרֶץ מִתְבְּרָכָא מִנִּיּהוּ כְּדָקָא
 חַיִּי. וַמֵּאִי אֵיְהִי. אֶרֶץ קְדִישָׁא, אֶרֶץ עֲלֵאָה,
 אֶרֶץ וַדָּאִי. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, עֵידָן לְאַעְקָרָא
 שׁוֹלְטָנוּתָא דְּרַבְרָבִי עַמּוּן דְּלֵא יִשְׁלָטוֹן בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשִׁעְתָּא דְּאַתְקָם מִשְׁכְּנָא.

לשון הקודש

עליונים ותחתונים.

ושתל אותן במקום אחר, וגדלו כנטיעה
 כְּשִׁמוּצֵיָא פְּרָחִים.

נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, שְׁהָאֶרֶץ הוּא מִתְבְּרָכָת
 מֵהֶם כְּרָאוּי. וּמִיְהוּ? הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 הָאֶרֶץ הַעֲלִיזָה, אֶרֶץ וַדָּאִי. עֵת הַזְּמִיר
 הַגִּיעַ, הָעֵת לְעַקֵּר אֶת שְׁלָטוֹן גְּדוּלֵי
 הָעַמִּים שְׁלֵא יִשְׁלָטוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעָה
 שְׁהוּקָם הַמְּשָׁכָן.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמֵעוֹן פָּתַח, (שיר
 ב) הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ
 וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ
 לְהִתְבּוֹנֵן, בֵּינוֹן שְׁכִתּוּב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מַה
 זֶה שְׁכִתּוּב נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ? שְׁהֲרִי בְּאֶרֶץ
 אַחַת מִסְּפִיק. אֶלָּא הַנְּצָנִים – אֵלֵין אֹתָן
 הַנְּטִיעוֹת שְׁעָקֵר אֹתָן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

וְקוֹל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, דָּא אֶרֶץ דְּלִתְתָּא,
 דְּאַחֲסֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי דִיהוֹשֻׁעַ. מָאן הוּא
 קוֹל הַתּוֹרָה. דָּא הוּא תִּיר עֲלָאָה, דְּאַזְדוּנֵג עִמָּה פֶּד
 בְּנֵה שְׁלֹמֹה בִּי מִקְדָּשָׁא לְתִתָּא, וּכְדִין אֲתַעֲטֹר
 קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּעֵטְרוֹי, כְּחֵתָן כְּכֹלָה. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (שיר השירים ג) צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמִּלֶּךְ
 שְׁלֹמֹה וְגו'.

בְּסִפְרָא דְאַנְדְּתָא אָמַר, קוֹל הַתּוֹרָה, דָּא תוֹרָה
 שְׁבַעֲל פֶּה, דְּתוֹרָה דְּכִתְבֵי אֶקְרִי תוֹרָה
 סֵתָם, תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה אֶקְרִי תוֹרָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 וַיִּקְרָא וַיִּקְרָא, דָּא שְׁלִימוֹ, וְדָא לָאוּ חֲכִי, וְאַנָּא
 אוֹקִימְנָא כְּמָה דְאַתְמַר, וְחֲכִי הוּא.

תָּא חֲזִי, פֶּד נִחְתֵּת שְׁכִינְתָּא לְמִשְׁכְּנָא, כְּתִיב כֹּלֵת
 מִשְׁחָה, חֲסֵר ו', כֹּלֵת מִשְׁחָה וְדָא, וְאוֹקִימוּהָ.
 אֲבָל רָזָא דְמִלְכָה, כֹּלֵת מִשְׁחָה: דָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל,

לשון הקודש

בְּסִפְרָא דְאַנְדְּתָא אָמַר, קוֹל הַתּוֹרָה – זו
 תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, שְׁתוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 נִקְרָאת סֵתָם תוֹרָה, תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה
 נִקְרָאת תוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר וַיִּקְרָא. זו
 שְׁלֹמֹה. וְזוֹ לָאוּ כֶּד, וְאַנִּי בְּאַרְתִּי כְּמוֹ
 שְׁנַתְבָּאָר, וְכֶד זֶה.

בְּא רָאָה, כְּשִׁירְדָה שְׁכִינָה לְמִשְׁכָּן,
 כְּתוּב כֹּלֵת מִשְׁחָה, חֲסֵר ו', כֹּלֵת מִשְׁחָה וְדָא,

וְקוֹל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ – זו הָאֶרֶץ
 שְׁלֹמֹה שִׁירְשׁוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ.
 מִי הוּא קוֹל הַתּוֹרָה? זֶהוּ הַתִּיר הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁהַזְדוּג עִמָּה בְּשִׁבְנֵה שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁחָה, וְאִזּוּ הַתַּעֲטֹר הַקְּדוּשׁ
 בְּרִידָה הוּא בְּעֵטְרוֹתָיו כְּמוֹ חֵתָן עִם כְּלָה,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם א) צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת
 צִיּוֹן בַּמִּלֶּךְ שְׁלֹמֹה וְגו'.

וּכְלָא חַד מְלָה, וְלַמְלָכָא עֲלָאָה אֶתְמַר. כִּינּוּן
 דְּאֶתְתַּקֵּם מִשְׁכְּנָא קָאִים מִשָּׁה לְבַר, אָמַר לָא
 אֶתְחַזִּי לְמִיעַל אֶלָּא בְּרִשׁוּתָא, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל
 מֹשֶׁה. מָאן וַיִּקְרָא. דָּא הֵהִיא דְּבֵיתָא דִּילָהּ הִיא,
 הֵהִיא כְּלָה דְּכָל בֵּיתָא בְּרִשׁוּתָא דִּילָהּ. (ויקרא
 א) וַיִּדְבֵּר יי' אֵלָיו, הֲהוּא דְּאֶקְרִי קוּל, הֲהוּא דְּאֶחִיד
 בֵּיה מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה נ) מִדּוּעַ
 בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה הַקְּצוֹר
 קְצָרָה יְדֵי מַפְדּוֹת. וּכְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּבִכָּל אֶתְר
 דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ, קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח עַמְהוֹן,
 וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בִּינֵיהוֹן, וּמִתְפָּאֵר בְּהוּ
 בִּישְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְּכָתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

לשון הקודש

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה
 נ) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה
 הַקְּצוֹר קְצָרָה יְדֵי מַפְדּוֹת. אֲשֶׁרִיהֶם
 יִשְׂרָאֵל, שְׂבָכַל מְקוֹם שְׁנַמְצָאוּ, הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִמָּהֶם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם וּמִתְפָּאֵר בְּהֶם
 בִּישְׂרָאֵל, זְהוּ שְׂבָכְתוּב יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר.

וּפְרִשׁוּתָא. אֲבָל סוּד הַדְּבַר – כְּלַת מֹשֶׁה זו
 בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וְהַכֵּל דְּבַר אַחַד, וְלַמְלִיךְ
 הָעֲלִיּוֹן זֶה נֶאֱמַר. כִּינּוּן שְׁהוּקֵם הַמִּשְׁכָּן,
 עַמֵּד מֹשֶׁה בַּחוּץ וְאָמַר, לֹא רְאוּי לְהַכְנִים
 אֶלָּא בְּרִשׁוּת. מִיָּד – וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. מִי
 זֶה וַיִּקְרָא? זו אוֹתָהּ שְׁהַבֵּית שְׁלָהּ הִיא,
 אוֹתָהּ כְּלָה שְׂכַל הַבֵּית בְּרִשׁוּתָהּ. וַיִּדְבֵּר
 ה' אֵלָיו, אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא קוּל, אוֹתוֹ שְׁאָחוּז
 בּוּ מֹשֶׁה.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁלִּימוּ מִהֵימְנוּתָא
 בְּאַרְעָא. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלִימוּ דְשָׁמַא קִדִּישָׁא
 אֵינּוּן. וְכֵד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּלִימוּ בְּעוֹבְדֵי־יְהוּ, פְּבִיכּוּל,
 שָׁמַא קִדִּישָׁא אֲשֶׁתְּלִימוּ. וְכֵד יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשֶׁתְּלִימוּ
 לְתַתָּא בְּעוֹבְדֵי־יְהוּ, וְאַתְחִיבוּ גְלוּתָא, פְּבִיכּוּל שָׁמַא
 קִדִּישָׁא לֹא שְׁלִימוּ לְעֵילָא. דְתַנּוּ דָּא סָלִיק וְדָא
 נְחִית, יִשְׂרָאֵל דְלְעֵילָא סָלִיק לְעֵילָא. בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 נְחִיתת לְתַתָּא, אֲתַרְחֲקוּ דָּא מִן דָּא, פְּבִיכּוּל
 אֲשֶׁתְּאֵר שָׁמַא קִדִּישָׁא בְּלֹא שְׁלִימוּ. וְכֵלָּא בְּגִין
 דְּבִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא.

וְאַף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲשֶׁתְּכַח בִּינֵי־יְהוּ, וְאַתִּי וְאַקְדִּים לְבִי
 בְּנִישְׁתָּא, וְקָרִי וְאָמַר, ^(ירמיה ג) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים
 אֲרַפָּא מְשׁוֹבְתִיכֶם. וְלִית מָאן דְּאַתְעַר רוּחִיה, בְּדִין
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, מְדוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ

 לשון הקודש

למעלה - בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹרְדַת לְמַטָּה.
 הַתְּרַחֲקוּ זֶה מִזוֹ, פְּבִיכּוּל נִשְׁאָר הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ בְּלִי שְׁלֵמוֹת, וְהַכֵּל מְשׁוּם
 שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּת.

וְאַף עַל גַּב שִׁישְׂרָאֵל בְּגְלוּת, הַקְּדוֹשׁ
 בְּרִיךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם, וְכָא וּמְקָדִים
 לְבֵית הַבְּנֶסֶת, וְקוֹרָא וְאָמַר, ^{(ירמיה}
 א שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אֲרַפָּא

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שִׁישְׂרָאֵל מְשֻׁלְמִים אֵת
 הָאֲמוּנָה בְּאַרְצָא, וַיִּשְׂרָאֵל הֵם שְׁלֵמוֹת
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְכִשְׁיִשְׂרָאֵל נִשְׁלָמִים
 בְּמַעֲשֵׂיהֶם, פְּבִיכּוּל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נִשְׁלָם.
 וְכִשְׁיִשְׂרָאֵל לֹא נִשְׁלָמִים לְמַטָּה
 בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּמִתְחִיבִים גְלוּת, פְּבִיכּוּל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא שְׁלָם לְמַעְלָה. שְׁשֻׁנְנִי
 זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד. יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמַעְלָה עוֹלָה

קָרָאתִי וַאֲזִין עֹנֶה. אֶקְדָּמִית, וַאֲזִין אִישׁ, וְלִית מָאן
דִּיתְעַר רִוְחִיה.

תָּא תָּזִי, בְּהֵוּא יוֹמָא דְאַשְׁתְּכַלֵּל בִּי מִשְׁכָּנָא,
קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא אֶקְדִּים וְשָׂאֲרֵי בֵיה. מִיָּד,
וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיִּדְבֵר יי' אֵלָיו מֵאֵהֶל מוֹעֵד
לֵאמֹר. וַיִּדְבֵר יי' אֵלָיו, וְאוֹדַע לִיה דְּזַמְיֵינן יִשְׂרָאֵל
לְמִיתָב קַמִּיה, וְלֵאתִּמְשַׁכְּנָא הָאִי אֵהֶל מוֹעֵד
בְּחֻבְיֵיהוּ, וְלֹא יתְקַיִּים בִּידְיֵיהוּ (ס"א בְּחֻבְיֵיהוּ), הָדָא הוּא
דְכָתִיב וַיִּדְבֵר יי' אֵלָיו מֵאֵהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. מִאי
אָמַר לִיה. מֵאֵהֶל מוֹעֵד, מֵעַסְקֵי אֵהֶל מוֹעֵד, דְּזַמְיֵין
לְאֵתִּמְשַׁכְּנָא בְּחֻבְיֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יתְקַיִּים
בְּקִיּוּמֵיה. אֲבָל אֶסְוֹתָא לְהָאִי, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם
קִרְבָּן לַיי'. הֲרִי לָךְ קִרְבָּנִין דְּאֲגִין עַל פְּלָא.

לשון הקודש

והודיע לו שעתידים ישראל לחטא לפניו
ושיתמשכן אהל מועד הנה בחטאייהם
ולא יתקיים בידיהם. זהו שכתוב וידבר
ה' אליו מאהל מועד לאמר. מה אמר לו?
מאהל מועד, מעסקי אהל מועד שעתיד
להתמשכן בחטאי ישראל ולא יעמד
בקיומו. אבל הרפואה לזה - אדם כי
יקריב מכם קרבן לה', הרי לך הקרבנות
שמננים על הפל.

משובותיכם. ואין מי שייער את רוחו.
ואז הקדוש ברוך הוא אומר, מהדוע
באתי ואין איש קראתי ואין עונה.
הקדמתי - ואין איש, ואין מי שייער
את רוחו.

פלא ראה, באותו יום שהשתכלל בית
המשכן, הקדוש ברוך הוא הקדים ושרה
בו. מיד - ויקרא אל משה וידבר ה' אליו
מאהל מועד לאמר. וידבר ה' אליו,

השלמה מההשמטות (סימן א)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ אֲזוּלֵי בְּאַרְחָא, עַד דְּהָווּ
אֲזוּלֵי פְּגָעוּ בְּהָהוּא יְנוּקָא דְּהָוָה אֲזוּל וְהָוָה
לֹאֵי. אָמַר לוֹן, לֹאֵינָא דְלָא אֲבִילְנָא יוֹמָא דִּין.
אֲפִיקוּ נְהָמָא וַיְהִיבוּ לֵיהּ, אֶתְרַחֵישׁ לוֹן נִיסָא
וְאֲשַׁפְחוּ חַד נְבִיעוּ דְקִיק דְמִינָא (ס"א תחות
אילנא) תְּחוּתְהוֹן וְשָׁתוּ מִנִּיהּ וַיִּתְבוּ.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה,
הֲבֵא אֵלַי זְעִירָא, אֲמַאי. בְּגִין דְּהָאֵי קְרִיאָה
לֹא הָוָה בְּשָׁלִימוֹ, מָאֵי טַעְמָא דְלֹא הָוָה אֶלְא
בְּמִשְׁפָּנָא וּבְאַרְעָא אֲחֵרָא. בְּגִין דְּשָׁלִימוֹ לֹא
אֲשַׁתַּבַּח אֶלְא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. תוּ, הֲבֵא שְׂכִינְתָא,
הָתָם שָׁלִימוֹ דְדָבָר וְנוֹקְבָא (דברי הימים א א) אָדָם שֵׁת
אֲנוּשׁ, אָדָם שָׁלִימוֹ דְדָבָר וְנוֹקְבָא, הֲבֵא נּוֹקְבָא. תוּ
סִיפָא דְקָרָא וַיְדַבֵּר יי אֵלָיו מֵאַחֵל מוֹעֵד לֵאמֹר,

לשון הקודש

השלמה מההשמטות סימן א'

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ. בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פְּגָעוּ בְּאוֹתוֹ
תִּינוּק שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וְהָיָה עִנְיָ. אָמַר לוֹ,
אֲנִי עִנְיָ שְׁלֵא אֲכַלְתִּי הַיּוֹם הַזֶּה. הוֹצִיאוּ
לָחֶם וְנָתַנוּ לוֹ. הִתְרַחֵשׁ לָהֶם גַּם, וּמִצֵּאוּ
מַעֲזֵן דֵּק שֶׁל מִים (פחת האילן) תַּחְתֵּיהֶם,
וְשָׁתוּ מִמֶּנּוּ וַיִּשְׁבוּ.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל
מֹשֶׁה, לָמָּה כָּאֵן א' זְעִירָה? מִשּׁוֹם
שֶׁהִקְרִיאָה הַזֶּה לֹא הִיָּתָה בְּשָׁלְמוֹת. מָה
הַטַּעַם? שְׁלֵא הָיָה אֶלְא בְּמִשְׁכָּן וּבְבָאָרְזִין
אַחֲרַת, מִשּׁוֹם שֶׁאֵין שְׁלָמוֹת נִמְצְאוּ
אֶלְא בְּבָאָרְזִין הַקְּדוּשָׁה. עוֹד כָּאֵן שְׂכִינְהּ,
שֶׁם שְׁלָמוֹת שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה, (דברי הימים א א)
אָדָם, שֵׁת, אֲנוּשׁ. אָדָם שְׁלָמוֹת שֶׁל זָכָר

בְּגִין כָּךְ א' זְעִירָא. וְתוּ א' זְעִירָא מִתָּל לְמַלְכָּא
 דְּהָוָה יְתִיב בְּכוּרְסֵיָא וּכְתָרָא דְמַלְכוּתָא עָלֶיהָ
 וַאֲיִקְרִי מֶלֶךְ עֲלָאָה, כִּד נְחִית וְאָזִיל לְפִי עֲבִדִיהָ,
 מֶלֶךְ זוּטָא אֶקְרִי. כָּךְ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כֹּל זְמַנָּא
 דְּאִיהוּ לְעִילָא עַל כֹּלָּא, מֶלֶךְ עֲלָאָה אֶקְרִי. כִּיּוֹן
 דְּנְחִית מְדוּרִיָּה לְתַתָּא, מֶלֶךְ אִיהוּ, אֲבָל לָאוּ עֲלָאָה
 בְּדִקְדָּמִיתָא. בְּגִין כָּךְ אֶלְפִי זְעִירָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תַנִּינֵן, זְמִין לִיה לְהִיכְלִיָּה מְאֵהֶל
 מוֹעֵד. כָּמָן הוּא אֵהֶל מוֹעֵד, אֵהֶל דְּבִיָּה
 תְּלִיין מוֹעֵדָא וְחָגָא וְשַׁבְּתָא לְמַמְנִי. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (בְּרַאשִׁית א') וְהָיוּ לְאַתּוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּבִיָּה שְׂרִיָּא
 חֲשַׁבְנָא לְמַמְנִי, וּכְמָן אִיהוּ סִיְהָרָא. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (יִשְׁעִיָּה ל"ג) אֵהֶל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנֻצָּח.

לשון הקודש

כְּמוֹ בַּתְחִלָּה, מִשּׁוּם כָּךְ א' זְעִירָה.
 וַיִּקְרָא, כָּךְ שְׁנִינֵן, הַזְמִין אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ.
 מְאֵהֶל מוֹעֵד, מִיְהוּ אֵהֶל מוֹעֵד? אֵהֶל שְׁבוּ
 תְּלוּיִים מוֹעֵד וְחָג וְשַׁבָּת לְמְנוֹת, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר (בְּרַאשִׁית א') וְהָיוּ לְאַתּוֹת וּלְמוֹעֲדִים,
 וְבוּ מִתְחִלִּים לְמְנוֹת אֵת הַחֲשַׁבּוֹן,
 וּמִיְהוּ? הַלְכְּנָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (יִשְׁעִיָּה א') אֵהֶל
 בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנֻצָּח.

וּנְקֻבָּה. כָּמָן נְקֻבָּה. עוֹד, סוּף הַכְּתוּב,
 וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מְאֵהֶל מוֹעֵד לְאֹמַר,
 מִשּׁוּם כָּךְ א' זְעִירָה, וְעוֹד א' זְעִירָה. מְשָׁל
 לְמֶלֶךְ שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּכִסֵּא, וּכְתָר מַלְכוּת
 עָלָיו, וּנְקֻבָּא מֶלֶךְ עָלָיו. כְּשִׁינֹרד וְהוּלֶךְ
 לְבֵית עֲבָדוֹ, נְקֻבָּא מֶלֶךְ קָטָן. כָּךְ הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, כֹּל זְמַן שְׁהוּא לְמַעְלָה עַל
 הַכֹּל, נְקֻבָּא מֶלֶךְ עָלָיו. כִּיּוֹן שְׁהוּרִיד אֵת
 מְדוּרוֹ לְמַסָּה, הוּא מֶלֶךְ, אֲבָל לָאוּ עָלָיוֹן

לֵאמֹר, מֵאֵי לֵאמֹר, בְּגִין לְגַלְתָּהּ. אֲבָל כִּלְאֵי חַד
 וְשִׁפִּיר הוּא, בְּגִין דְּשָׁלִימוֹ הוּא אֶתְרָא
 לְגַלְתָּהּ מָה דְחָזָה סְתִימָא לְגוֹ. וּבְכָל אֶתְרָא, לֵאמֹר,
 כְּמָה דְאֵתְרָא אֶתְרָא, וַיִּדְבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, וַיִּדְבֵּר
 יי אֵלָיו מֵאֲהֵל מוֹעֵד לֵאמֹר. דְּאֵתְיִיחִיב רְשׁוֹ
 לְגַלְתָּהּ, דְּהָא אֶתְמַנֵּי לְסִיחָרָא הַהוּא מְלָה מֵאֶתְרָא
 דְּמֹשֶׁה קִיַּמָּא. וַיִּדְבֵּר יי לְעִילָא. אֶל מֹשֶׁה
 בְּאֲמַצְעֵיתָא. לֵאמֹר בְּבַרְיִיתָא (ס"א בְּבַתְרִייתָא) אֶתְרָא
 דְּאֵית רְשׁוֹ לְגַלְתָּהּ.

תוֹ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מָה כְּתִיב לְעִילָא (שְׁמוֹת)
 וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. אֲמַאי
 אֶל מֹשֶׁה, הָכִי אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה חָמָא לִיָּה
 בְּטוֹרָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְמִי לִיָּה בְּחִיזוֹ
 דְּעֵינָא כְּמָה דְאֵתְרָא אֶתְרָא (שְׁמוֹת כ"ז) פֶּאֶשֶׁר הִרְאָה
 אוֹתְךָ בְּהָר. (במדבר ח) כִּמְרָאָה אֶשֶׁר הִרְאָה יי אֶת

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְמַעַלְתָּהּ, אֶל מֹשֶׁה – בְּאֲמַצְעֵי, לֵאמֹר –
 בְּחוּז' (בסוף), הַמְּקוֹם שֵׁישׁ רְשׁוֹת לְגַלוּת.
 עוֹד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מָה כְּתוּב לְמַעַלְתָּהּ?
 (שְׁמוֹת ט) וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'.
 לְמָה אֶל מֹשֶׁה? כִּדְ אָמְרוּ, מִשׁוּם שְׁמוֹשָׁה
 רָאָה אוֹתוֹ בְּהָר, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִרְאָה לוֹ כִּמְרָאָה הַעֵינ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (ש)
 כִּי פֶּאֶשֶׁר הִרְאָה אוֹתְךָ בְּהָר. כִּמְרָאָה אֶשֶׁר

לֵאמֹר, מָה זֶה לֵאמֹר? בְּדֵי לְגַלוּת, אֲבָל
 הַכֹּל אֶחָד וְיִפְתָּה הוּא, מִשׁוּם שְׁשִׁלְמוֹת
 הוּא מְקוֹם לְגַלוּת מָה שְׁהִיָּה נִסְתָּר
 בְּפָנִים, וּבְכָל מְקוֹם לֵאמֹר, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, וַיִּדְבֵּר ה' אֵלָיו
 מֵאֲהֵל מוֹעֵד לֵאמֹר. שְׁנַתְנָה רְשׁוֹת
 לְגַלוּת, שְׁהִרִי הָיָה צוּוֹי לְלִבְנָה אוֹתוֹ
 הַדְּבַר מִהַמְּקוֹם שְׁעָמַד מֹשֶׁה. וַיִּדְבֵּר ה' –

מֹשֶׁה וְגו'. וְכָתִיב (שמות כ"ה) וַיֵּרָא וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם
 אֲשֶׁר אֶתָּה מֵרָאה בְּהָר. הַשָּׁמַיִם דְּאֵיבִיאוּ לֵיהּ,
 בְּגִין דִּיחֲמִי אִי אִיהוּ כִּהְהוּא מִשְׁכַּנָּא דְחָמָא (ס"א)
 • בְּגִין דִּיחֲמִי אִיהוּ כִּהְהוּא מִשְׁכַּנָּא דְחָמָא •

אֲבָל אָמַאי וַיִּבִּיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֵלָּא
 לְמַלְכָּא דְבַעַא לְמַבְנֵי פְּלִטְרִין לְמִטְרוֹנִיתָא,
 פְּקִיד לְאוּמְנִין, הֵיכְלָא דָּא, בְּדוּךְ פְּלִן. וְהֵיכְלָא דָּא
 בְּדוּךְ פְּלִן. הָכָּא אֶתָּר לְעֶרְסִיהּ. הָכָּא אֶתָּר לְנִיחָא.
 כִּיּוֹן דְּעֵבִידוּ לִזְוֹן אָמְנִין אֲחֲמִיּוּ לְמַלְכָּא. כֶּךָ, וַיִּבִּיאוּ
 אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, אִישׁ
 הָאֱלֹהִים. כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּכֻלָּל הֵיכְלָא לְמִטְרוֹנִיתָא,
 זְמִינַת לְמַלְכָּא לְמִיכְלָא. זְמִינַת לְבַעְלָה עֲמָה, בְּגִין
 כֶּךָ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מֵאֲרִי דְּבֵיתָא
 אִיהוּ, מָה כְּתִיב (שמות ל"ג) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל

לשון הקודש

פְּלוֹנִי, כָּאֵן הַמְּקוֹם לְמִפְתָּהּ, וְכָאֵן
 הַמְּקוֹם לְמִנּוּחָהּ. כִּיּוֹן שְׁעֵשׂוּ אוֹתָם
 הָאָמְנִים, הָרָאוּ לְמַלְכָּהּ. כֶּךָ וַיִּבִּיאוּ אֶת
 הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, בַּעַל הַבַּיִת אִישׁ
 הָאֱלֹהִים. כִּיּוֹן שְׁנַתְקֵן הֵהֵיכָל לְגִבְרָה,
 הַזְמִינָה אֶת הַמְּלֶךְ לְאֹכֵל, הַזְמִינָה אֶת
 בַּעְלָה עֲמָה. מִשּׁוֹם כֶּךָ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה,
 וּמִשּׁוֹם שְׁמִשָּׁה הוּא בַּעַל הַבַּיִת, מָה
 כְּתוּב? (שם ל) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל וּנְטָה

הָרָאה ה' אֶת מֹשֶׁה וְגו'. וְכָתוּב וַיִּרְאֵה
 וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֶתָּה מֵרָאה בְּהָר.
 עֲבָשׁוּ שְׁהִבִּיאוּ לוֹ כְּדֵי שִׁירְאָה אִם הוּא
 כִּמּוֹ אוֹתוֹ הַמִּשְׁכָּן שִׁירְאָה (כְּדֵי שִׁירְאָה הוּא
 אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שִׁירְאָה).

אֲבָל לָמָּה וַיִּבִּיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה?
 אֵלָּא, לְמַלְכָּה שִׁירְאָה לְבָנוֹת פְּלִטְרִין
 לְגִבְרָה, עֲוָה לְאָמְנִים: הֵהֵיכָל הַזֶּה
 בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, וְהֵהֵיכָל הַזֶּה בְּמָקוֹם

וְנָטָה לוֹ מַחוּזִין לַמַּחְנָה. מֹשֶׁה דָּאִיְהוּ מְאָרִיָּה
 דְּבֵיתָא עֶבֶד הָכִי (מ"ה) דְּלִית רִשׁוֹ לְפָר נָשׁ אַחְרָא
 לְמַעַבְדַּד הָכִי.

וַיְדַבֵּר יי אֱלֹיִי דְרִגָּא אַחְרָא עֲלָאָה, וְכַדִּין
 בְּשַׁעְתָּא דְּאַזְדַּמֵּן מֹשֶׁה לְמִיעָאֵל כְּדִין
 פְּתַח וְאָמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מָאִי אָדָם הָכָא,
 אֲלָא כִּד אֶתְחַבְּרֵן שְׂמַשָּׁא וְסִיְהָרָא כְּחֻדָּא. פְּתַח
 וְאָמַר אָדָם, כְּדַכְתִּיב (חֲבִיקוּק ג') שְׂמֵשׁ יֵרַח עָמַד
 וְכוּלָּהּ. עָמַד וְלֹא עָמַדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אֶתְרַמְיִז מָאֵן דִּיעֵבִיד
 פּוֹלְחָנָא דְקַרְבָּנָא שְׁלִים דִּישְׁתַּבַּח דְּכָר
 וְנוֹקְבָא, מִשְׁמַע מִכֶּם דִּישְׁתַּבַּח כְּחִיזוּ דִילְכוּן. קַרְבָּן
 לֵי, דִּיקְרִיב כְּלָא לְאַתְאֲחֻדָּא כְּחֻדָּא עֵילָא וְתַתָּא.
 מִן הַבְּהֵמָה, לְאַתְחֻזָּא אָדָם וּבְהֵמָה וְכוּלָּא כְּחֻדָּא.
 מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן, אֱלִין רְתִיכִין דְּאֵינוּן דְּכִיּוּן.

לשון הקודש

שְׂפָתַיב שְׂמֵשׁ יֵרַח עָמַד וְכוּלָּהּ. עָמַד
 וְלֹא עָמַדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, כָּאֵן נִרְמִז, מִי שְׂיַעֲשֵׂה
 אֶת הַקְּרָבָן שְׁלֵם, שְׂיַמְצָאוּ זְכָר וְנוֹקְבָה,
 מִשְׁמַע מִכֶּם, שְׂנַמְצָא כְּמוֹ הַמְּרָאָה
 שְׁלִכְס. קַרְבָּן לַהּ, שְׂיִקְרִיב הַכֹּל
 לְהִתְאַחַד כְּאַחַד מֵעֵלָה וּמִטָּה. מִן
 הַבְּהֵמָה, לְהִרְאוֹת אָדָם וּבְהֵמָה, וְהַכֹּל

לוֹ מַחוּזִין לַמַּחְנָה. מֹשֶׁה שְׂהוּא בְּעַל הַבֵּית
 עֲשֵׂה כְּדִי, (מ"ה) שְׂאִין רִשׁוֹת לְאָדָם אַחַר
 לַעֲשׂוֹת כְּדִי.

וַיְדַבֵּר ה' אֱלֹיִי, דְּרִגָּה אַחֲרַת עֲלִיוְנָה.
 וְאִז, בְּשַׁעְתָּא שְׂהוּדַמֵּן מֹשֶׁה לְהַכְּנִים, אִז
 פְּתַח וְאָמַר, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מַה
 אָדָם כָּאֵן? אֲלָא בְּשַׂמְתַּחְבְּרִים הַשְּׂמֵשׁ
 וְהַלְבָּנָה כְּאַחַד, פְּתַח וְאָמַר אָדָם, כְּמוֹ

בֵּינוֹן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יְכוּל מִכְּלָא בֵּין דְּכִיּוֹן בֵּין
מְסַאָבְנִי, הִדְר וְאָמַר מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן וְגו'.

קִרְבָּנְכֶם, קִרְבָּנִי מִפְּעֵי לֵיהּ. מָאִי קִרְבָּנְכֶם אֵלָא
בְּקִרְמִיתָא קִרְבָּן לֵי, הַשְׁתָּא קִרְבָּנְכֶם
קִרְבָּן לֵי אָדָם קִרְבָּנְכֶם מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן
לְאַחֲזָאָה יְחֻדָּא מֵעִילָא לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא לְעִילָא
הֵינֵנו קִרְבָּן לֵי, מֵעִילָא לְתַתָּא הֵינֵנו קִרְבָּנְכֶם. מְתַל
לְמַלְכָא דְאִיהוּ יְתִיב בְּטוֹרְסְקָא עֲלָאָה לְעִילָא
וְכַרְסֵיָא דִּילִיהּ אֲתַתְּקֵן עַל הַהוּא טוֹרְסְקָא וּמַלְכָא
עֲלָאָה עַל כֹּלָא. בַּר נָשׁ דְּקָרִיב קִרְבָּנָא (ס"א)
דוֹרְנָא) לְמַלְכָא, בָּעָא לְסַלְקָא מִדְּרָנָא לְדְרָנָא עַד
דְּסָלִיק מִתַּתָּא לְעִילָא לְאַתֵּר דְּמַלְכָא יְתִיב, עֲלָאָה
עַל כֹּל כֹּלָא. וְכִדְיוֹן יְדַעִין דְּהָא סְלָקִין דוֹרְנָא
לְמַלְכָא וְהַהוּא דוֹרְנָא (ס"א דְּמַלְכָא) מִן מַלְכָא אִיהוּ.

לשון הקודש

יחוד ממעלה למטה. ממטה למעלה הינו קרבן לה'. ממעלה למטה הינו קרבנכם. משל למלך שהוא יושב בנג עליון למעלה, וכסאו מתקן על אותו הנג, והמלך העליון על הכל. אדם שמקריב קרבן (יחוד) למלך, צריך לעלות מדרגה לדרגה, עד שעולה ממטה למעלה, למקום שהמלך יושב עליון על הכל, ואז יודעים שהרי מעלים דורן למלך, ואותו

באחד. מן הבקר ומן הצאן, אלו המרכבות שהן טהורות. בינו שאמר מן הבהמה, יכול מהכל, בין מהורים בין טמאים? חזר ואמר, מן הבקר ומן הצאן וכו'.

קִרְבָּנְכֶם?! קִרְבָּנִי הִנֵּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה
זֶה קִרְבָּנְכֶם? אֵלָא בְּרָא שׁוֹנָה קִרְבָּן לַהּ,
וְעָבְשׁוּ קִרְבָּנְכֶם, קִרְבָּן לַהּ אָדָם,
קִרְבָּנְכֶם מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן, לְהִרְאוֹת

נְחִית דּוֹרוֹנָא מְעִילָא לְתַתָּא, הֵא יְדִיעָן דִּיהוּא
 דּוֹרוֹנָא (ס"א דְּמַלְכָּא) נְחִית מְעִילָא לְרַחֲמֵימָא דְּמַלְכָּא
 דְּאִיתוּ לְתַתָּא. כֶּךָ בְּקַדְמֵיתָא אָדָם סָלִיק בְּדַרְגוֹתָיו
 מִתַּתָּא לְעִילָא, וּבְדִין קָרְבָן לִי מִן תְּבַהֲמָה מִן
 הַבְּקָר, נְחִית בְּדַרְגוֹתָיו מְעִילָא לְתַתָּא וּבְדִין קָרְבָנְכֶם.

בְּגִין כֶּךָ (שִׁיר הַשִּׁירִים ה') אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי וְגו'
 תִּינְנוּ אָדָם קָרְבָן לִי. אֲכָלוּ רַעִים תִּינְנוּ מִן
 תְּבַהֲמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן. וּבְדִין תִּקְרִיבוּ אֶת
 קָרְבָנְכֶם. אָתוּ רַבִּי יְהוּדָה זֵר' יַצְחָק וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ
 בְּרוּךְ רַחֲמָנָא, דְּזַבִּינָא לְמִשְׁמַע דָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה יְאוּת הָזֶה לְהַהוּא יְנוּקָא דְלֹא
 יִנְדַע פּוּלֵי הַאי, וְאַנָּא מִסְתַּפִּינָא עָלֶיהָ אֵי
 יִתְקַיִים בְּעָלְמָא בְּגִינֵי הַאי, אָמַר רַבִּי יַצְחָק וּלְמָה.
 אָמַר לֵיה, דִּהָא יָכִיל לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתָּר דְּלִית רִשׁוּ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

רַעִים, תִּינְנוּ מִן תְּבַהֲמָה וּמִן הַצֹּאן, וְאִזּוּ
 תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָנְכֶם. בָּאוּ רַבִּי יְהוּדָה
 וְרַבִּי יַצְחָק וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן
 שְׂזַכִּינוּ לְשִׁמְעָא אֶת זֶה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נֶאֱמַר הוּא לְאוֹתוֹ תִּינּוּק
 שְׁלֹא יָדַע אֶת כָּל זֶה, וְאֲנִי פּוֹחֵד עָלָיו אִם
 יִתְקַיִם בְּעוֹלָם בְּגַלְלָא זֶה. אָמַר רַבִּי יַצְחָק,
 וּלְמָה? אָמַר לוֹ, שְׁהַרְיָ יָכוֹל לְהַסְתַּכֵּל
 בְּמָקוֹם שְׂאִין רִשׁוֹת לְאָדָם לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ,

דּוֹרוֹן (שֶׁל הַמַּלְכָּה) מִן הַמַּלְכָּה הוּא. יוֹרֵד דּוֹרוֹן
 מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, הַרְיָ יוֹדְעִים שְׂאוֹתוֹ דּוֹרוֹן
 יוֹרֵד מִלְּמַעַלָּה לְאַהֲבָה הַמַּלְכָּה שֶׁהוּא
 לְמַטָּה. כֶּךָ בִּתְחִלָּה אָדָם, עוֹלָה בְּדַרְגוֹתָיו
 מִמַּטָּה לְמַעַלָּה, וְזֶה קָרְבָן לַה' מִן תְּבַהֲמָה
 מִן הַבְּקָר. יוֹרֵד בְּדַרְגוֹתָיו מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
 וְאִזּוּ קָרְבָנְכֶם.

מִשׁוּם כֶּךָ, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה') אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם
 דְּבָשִׁי וְגו'. תִּינְנוּ אָדָם קָרְבָן לַה', אֲכָלוּ

לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ וּמִסְתַּפִּינָא עָלָיו דְּעַד לָא
 יִמְטִי לְפַרְקוּי יִסְתַּכְּל וַיִּשְׁנֶה וַיַּעֲנִשׁוּן לִיהּ, שְׁמַע
 הָהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתַּפִּינָא מֵעוֹנֵשָׁא לְעֵלְמִין
 דִּהָא בְּשַׁעְתָּא דְאַסְתַּלַּק אַפָּא מֵעֲלָמָא, בְּרִידָ לִי
 וְצֵלִי עָלִי וַיִּדְעָנָא דְזִכּוּתָא דְאַפָּא יַגִּין עָלִי. אָמְרוּ
 לִיהּ מָאן הוּא אַבוּךְ. אָמַר בְּרִיהּ דְרַב הַמְנוּנָא
 סָבָא. נָטְלוּ לִיהּ וְאַרְכְּבוּ לִיהּ עַל כַּתְפֵיהוּ תְּלַת
 מִילִין. אֲזִלוּ וְסִדְרוּ מִילִין קָמִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר
 לוֹן, וַדַּאי יְרוּתַת אֲוִרֵיתָא אַחְסִין, וְאַלְמָלָא זְכוּתָא
 דְאַבּוּי אֲתַעֲנֵשׁ מִלְּעִילָא, אֲבָל קַדְשָׁא בְּרִידָ הוּא,
 לְאַיְנוּן דְאַזִּילוּ בְּתָרָא דְאַוִרֵיתָא אַחְסִינוּ לָהּ אֵינוּן
 וּבְנֵייהוּ לְעֵלְמִין. (עד כאן מההשמטות).

רַבִּי חֲזַקְיָהּ, הָהּהּ שְׂכִיתָ קָמִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
 לִיהּ, (דף ה' ע"א) הַאי דְאַקְרִי קַרְבָּן, קִירוּב מִיבְעִי

לשון הקודש

בְּתַפְיָהֶם שְׁלֹשָׁה מִילִין. הִלְכוּ וְסִדְרוּ אֶת
 הַדְּבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לָהֶם,
 וַדַּאי יְרֻשַׁת הַתּוֹרָה הוּא יְרֻשָׁה, וְאַלְמָלָא
 זְכוּת אַבּוּי, הִיָּה נַעֲנֵשׁ מִלְּמַעְלָה, אֲבָל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְאוֹתָם שְׁהוּלְכִים
 אַחַר הַתּוֹרָה, מוֹרִישׁ אוֹתָהּ לָהֶם
 וְלִבְנֵיהֶם לְעוֹלָמִים. (ע"כ מההשמטות).

רַבִּי חֲזַקְיָהּ הִיָּה מְצוּי לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְאַנִּי פּוֹחֵד עָלָיו, שְׁטָרָם יִגִיעַ לְפַרְקוּ
 וְתַבּוּנָה וַיִּשְׁנֶה וַיַּעֲנִשׁוּ אוֹתוֹ. שְׁמַע אוֹתוֹ
 הַתִּינוּקָא, אָמַר, אֵינִי פּוֹחֵד מֵעֲנֵשׁ
 לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי בְּשַׁעְהָ שְׁהַסְתַּלַּק אֲבִי
 מִן הָעוֹלָם, בְּרִידָ אוֹתִי וְהַתְּפַלֵּל עָלַי, וַיִּוֹדַע
 אֲנִי שְׁזָכוּת אֲבִי תִגַּן עָלַי. אָמְרוּ לוֹ, מִי
 הוּא אֲבִיךָ? אָמַר, בְּנֵי שַׁל רַב הַמְנוּנָא
 סָבָא. לְקַחוּ אוֹתוֹ וְהַרְכִּיבוּ אוֹתוֹ עַל